

Šiaulių
akademija

Aušra Kardašienė

GIMNAZIJOS ĮTRAUKIOSIOS KULTŪROS KŪRIMAS NEFORMALIAJA MUZIKINE VEIKLA

Mokslinė vadovė: prof. dr. Diana Strakšienė

2024 – 01 – 18

Tyrimo aktualumas (1)

- Pastaruoju metu švietimą reglamentuojančiuose dokumentuose akcentuojant siekį užtikrinti lygiateisį kokybišką švietimą kiekvienam asmeniui bei skatinti visą gyvenimą trunkantį mokymąsi, siekiama sudaryti sąlygas ugdyti atsakingą, sąmoningą pilietinę visuomenę, sėkmingus ir laimingus piliečius (UNESCO Incheon deklaracija, 2016).

- Švietimo dokumentuose ir mokslo studijose akcentuojamas socialiniu ir kultūriniu požiūriu prasmingas ugdymo modelis – *įtraukusis ugdymas*, padedantis užtikrinti visavertį mokinių dalyvavimą ugdymo procese, atsižvelgiant į pačių mokinių poreikius ir galimybes, o ne į bendrus standartus.

(Watkins, 2007, 2009; Europos specialiojo ugdymo plėtros agentūra, 2009; Galkiene, 2021; Girdzijauskienė, Sakadolskienė, 2018; Mažylienė, Gutauskienė, Tumelienė, Špokienė, 2011; Aidukienė, 2014; Allan, 2014; Henderson, Lasley, 2014; Lakkala, Juškevičienė, Česnavičienė, Poteliūnienė, Ustilaitė, Uusiautti, 2019; Strakšienė, 2020, Įtraukties švietime plėtros gairės, 2022 ir t.t.)

- Švietime *įtrauktis* suprantama ne kaip naujumas, o įprasta ugdymo forma, kuri gali būti ypač efektyviai plėtojama meninėse disciplinose, menas, o konkrečiau – muzika ir jos teikiamo poveikio priemonių sistema gali pozityviai veikti ir kryptingai plėtoti modernios *įtraukios* visuomenės pažangą.

(McCarthy ir kt., 2004; Robinson, 2013; Allan, 2014; Henderson, Lasley, 2014; Chemi & Du, 2017)

Tyrimo problema (1)

- Mokslo studijose matomas vis didesnis susidomėjimas neformaliojo ugdymo galimybėmis, tačiau stinga darbų, kurie išryškintų šio edukacinio reiškinių sąsajas su įtraukiosios mokyklos kultūros kūrimu. Vis labiau pripažįstamos edukologų išvados apie visuminio žmogaus ugdymo svarbą visą jo gyvenimą skatino ieškoti būdų, kaip greičiau naikinti barjerus tarp mokinių ir mokytojų, didinti mokinių visų mokomųjų dalykų mokymosi motyvaciją, taip pat skatinti mokinių aukštesnę savivertę, pasitikėjimą būti aktyviais mokyklos bendruomenės nariais, puoselėjančiais gimnazijos vertybes, tradicijas.

(Parker, 2017; Yilmaz, Gul, Engur, 2018; Westerlund, Karlsen, Partti, 2019)

Tyrimo problema (2)

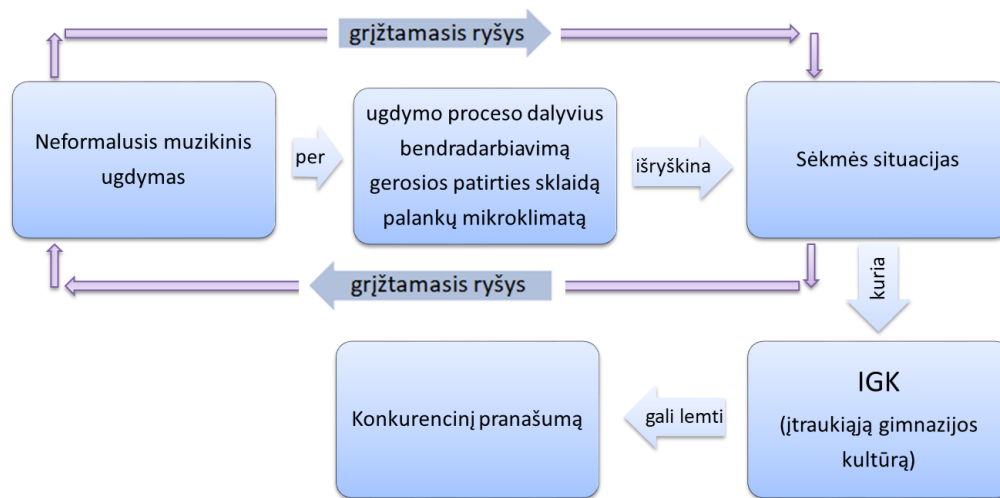
- Disertacijoje buvo keliamas prielaidas, kad kuriant įtraukiają mokyklos kultūrą konkurencinėje aplinkoje, ypatingas vaidmuo tenka neformaliajai muzikinei raiškai, kaip mokyklos patrauklumo elementui, savivertės formavimui. Kadangi mokslinėje literatūroje iki šiol nebuvo atlikta sistemingų tyrimų, kaip neformaliaja muzikine veikla kurti įtraukiają kultūrą, prasminga analizuoti, iširti ir mokliškai (į)vertinti neformaliosios muzikinės veiklos, kaip įtraukiosios mokyklos kultūros kūrimo veiksnį gimnazijoje.

- Nagrinėjant užsienio mokslininkų (Meyer, Rose, Gordon, 2014; Fornauf, Erickson, 2020; Meier, Rossi, 2020; ir kt.) darbus pastebėta, kad naujausi Lietuvos programų pakeitimai remiasi *universalus dizaino mokymosi (UDM)* mokslo įrodymais pagrįsta ugdymo prieiga, kurią dar 1990-aisiais suformulavo Harvardo universiteto profesoriai Anne Meyer ir David Rose. O naujausiame Galkienės (2023) kartu su kolegomis parengtame leidinyje „Universalus dizaino mokymuisi gairės: mokymosi kelias kiekvienam ir kiekvienai“ pripažįstama, kad visi esame įvairūs, mūsų poreikiai yra individualūs, tad priėjimas prie mokinio taip pat gali ir turi būti individualus.
- Siekiant teigiamų pokyčių mokyklose, svarbu laikytis Booth ir Ainscow (2002) pokyčių įgyvendinimo mokyklose modelio principų: užtikrinti atsakingą ir pasidalytąją lyderystę, laikytis holistinio požiūrio į asmeninį ugdymą, kurti mokymuisi draugišką aplinką, diferencijuoti, individualizuoti, personalizuoti ugdymą, kiekvienam suteikti pagalbą, užtikrinti reikalingus ir efektyviai valdomus išteklius.

Tyrimo rezultatai ir išvados

IGK modelio kūrimas, naudojant neformaliąją muzikinę veiklą, gali būti nepaprastai reikšmingas kuriant tikrą mokyklą, nes taikant IGK modelį anuliuojama įtraukujį aspektą turinčių mokinių diskriminacija ir atskirtis, įveikinti tampa visi organizacijos nariai, nė vienas asmuo nepaliekamas nuošalyje, kiekvieno indėlis tampa labai reikšmingas ir svarbiausia – sukuriama vaikams sėkmės situacija. Be to, mokykla, veikianti visų įsitraukimo ir įtraukimo pagrindu, kurianti aktyvios mokyklos, turinčios savo identitetą, įvaizdį, brandina asmenybes, gebančias visavertiškai būti ir visapusiškai save išreikšti visuomenėje.

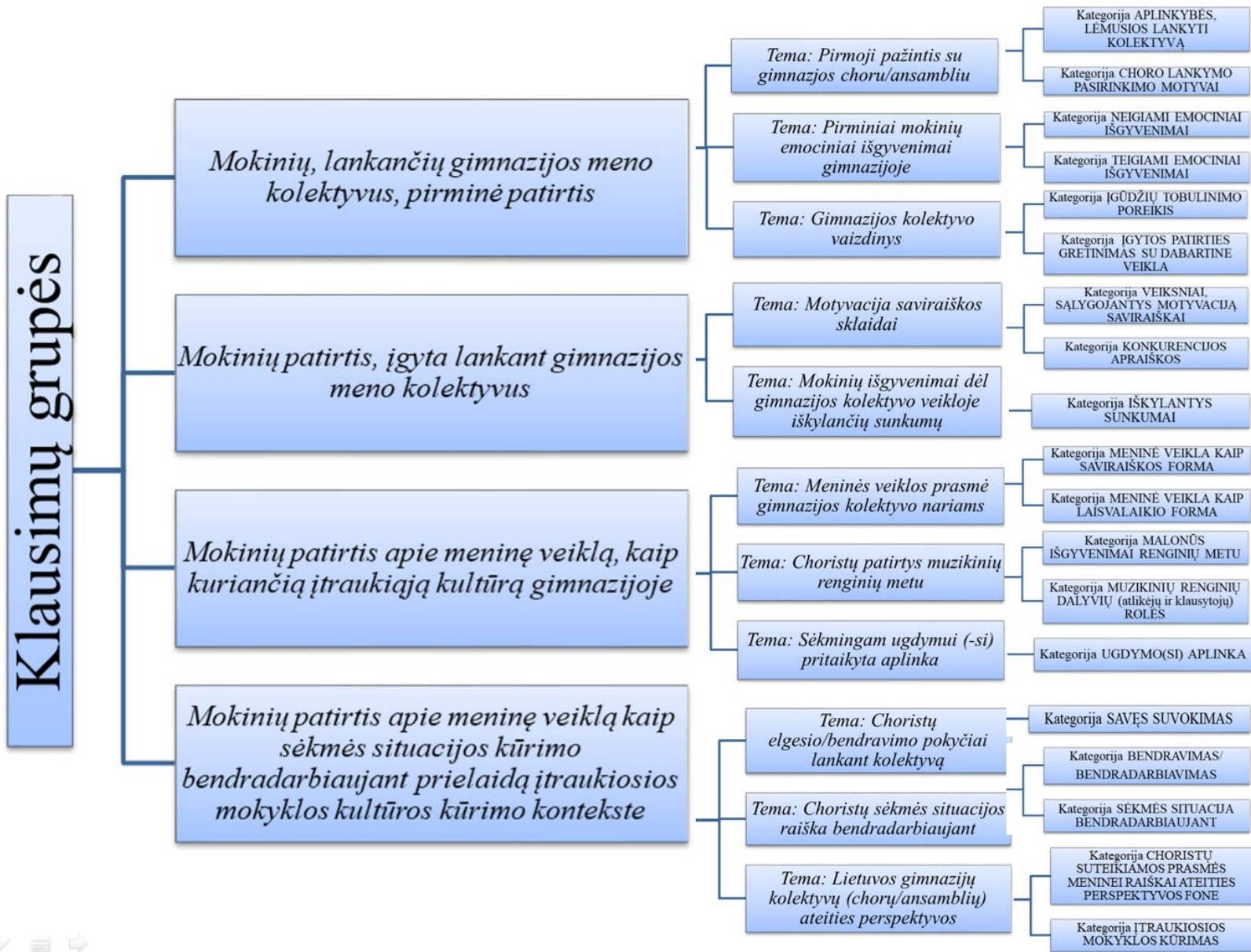
IGK bruožų modelis

Įtraukiąją gimnazijos kultūrą (IGK) apibūdinančių bruožų modelis (sudarytas autorės)

Tyrimo rezultatai ir išvados

Mokinių kokybinio tyrimo turinio
analizės duomenys

Tyrimo rezultatai ir išvados

Mokinių minčių žemėlapis ir žodžių seka

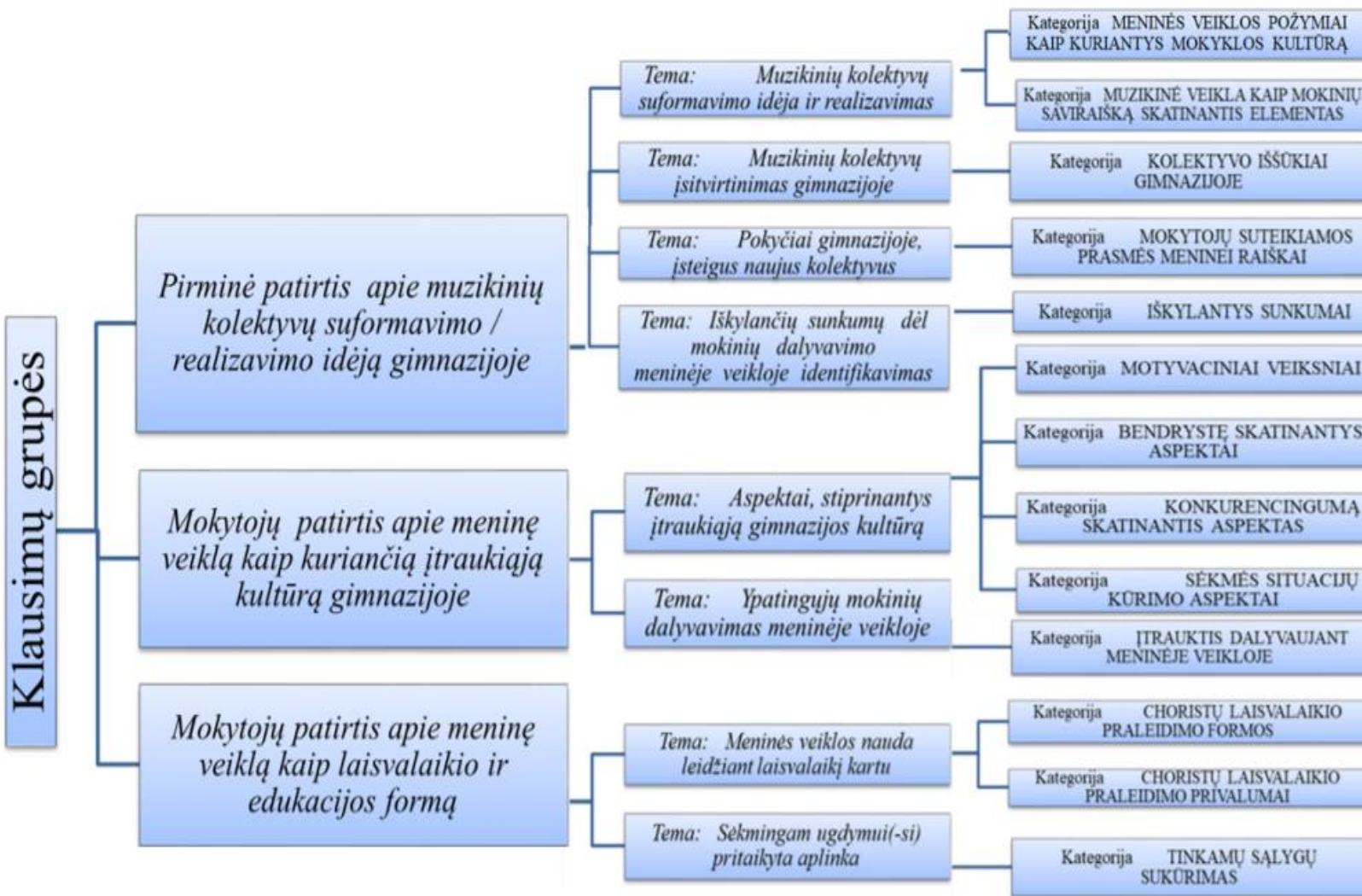
Trys dalykai, ką tau duoda choras

1. Laimę 6
2. Džiaugsmą 4
3. Drąsą 4
4. Pasitikėjimą 4
5. Šeimų jausmą 3
6. Gyvenimišką patirtį 2
7. Vertybių formavimąsi 2
8. Draugystę 2
9. Pakelia nuotaiką 2
10. Šilumą 2
11. Greitai prabėga laikas
12. Atrastą meilę muzikai
13. Streso pašalinimą
14. Atsipalaidavimą
15. Formuoja charakterį
16. Gyvenimiškas pamokas
17. Padedą atrasti save
18. Meilę sau
19. Brandą
20. Palaiikymą
21. Išklusymą

Tyrimo rezultatai ir išvados

Mokytojų kokybinio tyrimo analizės duomenys

Tyrimo rezultatai ir išvados

Mokytojų minčių žemėlapis ir žodžių seka

Trys dalykai, ką mokiniui duoda choras

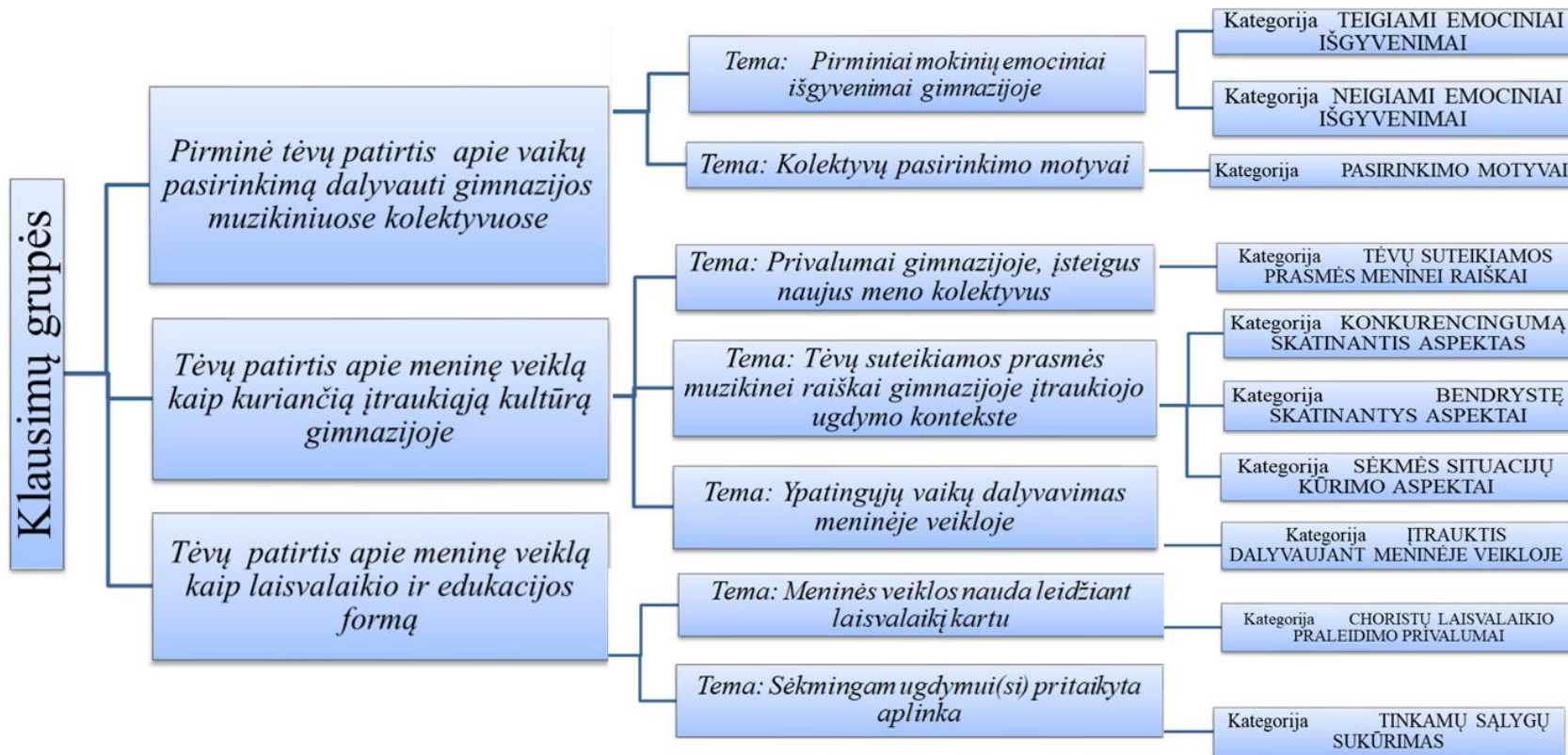

lyderystę

- 1 Savirealizacijos galimybės 3
- 2 Savivertės pakėlimą 2
- 3 Saugumą
- 4 Šėimos pojūtį (bendrumo)
- 5 Šėimą/kolektyvą
- 6 Galimybę tobulėti
- 7 Būti labiau matomas
- 8 Pasiekti tam tikrą profesionalumą
- 9 Brandą
- 10 Gebėjimą dirbti bendradarbiaujant
- 11 Ugdō oratorinius gebėjimus
- 12 Pasitikėjimą
- 13 Draugų susiradimą
- 14 Patirtį
- 15 Prestįžą
- 16 Lyderystę

Tyrimo rezultatai ir išvados

Tėvų kokybinio tyrimo turinio
analizės duomenys

Tyrimo rezultatai ir išvados

Tėvų minčių žemėlapis ir žodžių seka

Trys dalykai, ką dukrai/sūnui duoda choras

- 1 Pasitikėjimą savimi 4
- 2 Bendravimo kompetenciją 3
- 3 Muzikinį augimą 2
- 4 Bendrystę 2
- 5 Savirealizaciją 2
- 6 Draugų ratą 2
- 7 Toleranciją
- 8 Džiaugsmą
- 9 Sėkmę
- 10 Daug gerų emocijų
- 11 Teikia malonumą
- 12 Atsakomybės
- 13 Organizuotumo
- 14 Didžiulę patirtį
- 15 Pasijuto reikalingi ir reikšmingi
- 16 Gavo meilės
- 17 Dėmesio
- 18 Galimybę išsipasakoti ir būti išklausytais
- 19 Ugdo kūrybiškumą
- 20 Visapusiškai ugdo asmenybę
- 21 Saugumo, šilumos jausmą

Disertacijos rezultatų mokslinis naujumas ir teorinis reikšmingumas (1)

- Gimnazijos įtraukiosios kultūros kūrimo neformaliaja muzikine veikla tyrimas – *Lietuvoje pirmasis tokio pobūdžio tyrimas*, kuriuo siekta išsiaiškinti, kokias prasmes mokiniai, mokytojai ir tėvai suteikia neformaliosios muzikinės veiklos raiškai gimnazijoje ir kaip galima kurti įtraukiąją kultūrą gimnazijoje, remiantis neformaliaja muzikine veikla.
- Atliktu kokybiniu tyrimu atskleista mokslui vertinga informacija apie neformaliają meninę veiklą kaip įtraukiosios kultūros kūrimo veiksnį gimnazijoje.

Disertacijos rezultatų mokslinis naujumas ir teorinis reikšmingumas (2)

- Teoriniu lygmeniu mokslinį darbo naujumą pagrindžia meninio / muzikinio ugdymo pedagogikos terminiją praturtinanti *įtraukiosios gimnazijos kultūros* sąvoka, kuri aprėpia pažangias edukacines idėjas, grįstas neformaliąja muzikine veikla.
- Gimnazijos įtraukiosios kultūros kūrimo neformaliojo muzikiniu ugdymu rezultatai – informatyvūs, naujomis idėjomis, mokinių, mokytojų, tėvų patirtimis grįstas, tinkamas taikyti visoms bendrojo ugdymo mokykloms įtraukiosios mokyklos kultūros kūrimo modelis.

Disertacijos rezultatų mokslinis naujumas ir teorinis reikšmingumas (3)

- Disertacinio tyrimo rezultatai suponuoja prielaidas bendrojo ugdymo mokyklų kolektyvų vadovams peržiūrėti ir koreguoti neformaliojo švietimo organizavimą, koreguoti tėvų, mokytojų, visos bendruomenės įtraukimo į mokyklos kultūros kūrimą metodus.
- Remiantis disertacijos apibendrinimais ir išvadamis galima skatinti mokyklų vadovus skirti daugiau dėmesio meninei raiškai bendrojo ugdymo mokyklose (gimnazijose), kas prisidėtų prie kiekvieno mokinio aktyvesnio įsitraukimo ir dalyvavimo meniniuose kolektyvuose, stiprintų tėvų, mokytojų ir visos bendruomenės bendradarbiavimą, siekiant mokyklos (gimnazijos) patrauklumo, išskirtinumo kitų mokyklų kontekste.

Ką patarčiau mokytojams praktikams kuriant ir chorinę kultūrą, ir padedant mokykloms formuoti įtraukiają mokyklos kultūrą? (1)

1. Svarbus *teorinis supratimas apie UDM* (universalaus dizaino mokymosi) prieigą.
2. *Teigiamų nuostatų* mokiniams *formavimas* apie įvairovės aspektą turinčius mokinius, žinių suteikimas, kaip atpažinti, pripažinti ir juos priimti.
3. *Moksleivio* gebėjimų, poreikių, galimybių ir *tikslų identifikavimas* gali padėti greičiau įtraukiosios kultūros kūrimo priemonėmis apibrėžti prasmingo muzikos pažinimo bei ugdytinio meninės raiškos perspektyvos gaires mokyklose.

Ką patarčiau mokytojams praktikams kuriant ir chorinę kultūrą, ir padedant mokykloms formuotis įtraukiają mokyklos kultūrą? (2)

4. Nebijoti imtis iniciatyvos ir atsakomybės sukuriant kolektyvą, organizuojant renginius, bendraujant ir bendradarbiaujant tiek su mokytojais, tiek su tėvais. Nes neformalusis muzikinis ugdymas per visus ugdymo proceso dalyvius, gerosios patirties sklaidą, palankų mikroklimatą išryškintas sėkmės situacijas ir kuria IGK.

5. Nepamiršti, kad kiekvienoje mokykloje yra susitarimai, kurių reikia paisyti (nepamiršti bendradarbiauti, komandinis darbas pagilina priklausymo mokyklos bendruomenei jausmą).

Dėkoju už dėmesį

